

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria No.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

Proceduri de rea credință

Arad, 19 Sept.

Am scris în săptămânii ce le-am dat, la acest
din criza financiară care
plata noastră, arătăm că nici-o
nu se indică, din rânduile
care nu au răspunderea ofi-
ciară, decât aceea de a se face
emisiuni de hârtie-monedă. Spu-
mă că aceasta nu numai că nu
soluționează, dar că aplicarea
măsurii ar însemna un de-
finanțiar pentru țară și o
socială, de oarece s'ar pro-
astfel de deplasare de capi-
și un așa dezechilibru, încât
locuitorii țării n'ar mai
suporta greutățile vieții.

Am văzut și am vădit că această chestiune a „infla-
monetare, dar pentru ob-
ținerea noastră de mai alaltăieri
se interpretate, ne simțim
și ne explicăm asupra afir-
mii ce am făcut cu privire la
monedă. Sunt lucruri
câte, dar față de cei de rea
ță, care alarmează publicul
fără a ști că este o solu-
simplă, care ar feri pe toată
țara, dar care nu se pune în pra-
nu este de prisos a stăruii.

Am văzut și am vădit că emisiunea care s'ar
făcerea n'ar fi acoperită cu aur, pen-
nu există posibilitate. În acest
emisiune ar consta dintr-o
dvalorificată încă dela in-
Pentru mari capitalaști deva-
rărea nu va fi simțită fiindcă,
cu scăderea valorii monedei
procentele capitalului; do-
s'ar urca în așa chip, încât,
od progresiv, cu cât capitalul
mai mare cu atât beneficiile
și ele mai mari. Așa încât,
se se pierde la puterea de cum-
a banului, se câștigă, și în-
uit pe deasupra, la beneficii.
ră progresivă s'ar ajunge la
ulări considerabile de capitaluri
dăna cător-va, urmând același fe-
ca în Germania, unde, pe
scăderii mărcii, apăreau, ca
pământ, mari capitalaști, al că-
reprezentant tipic era faimosul
Stines, cel care stăpânea, la
moment, jumătate din averia pu-
Germaniei. Negresit că, ase-
acumulării de capitaluri, pro-
un dezechilibru accentuat în
populației muncitoare să-
Pe măsură ce moneda se de-
fică, traiul se scumpește. Cei
vor fi în primul rând sala-
Statului, care n'ar putea aug-
în aceeași măsură salariile. O
posibilitate de fapt, de a putea
din bugetul Statului ar în-
desorganizarea completă a
ciilor publice.

Am văzut și am vădit că cei care trăiesc
munca lor. Emisiunea de bilete
ed-a treptat economiile acestora
umerar, la 80, la 50, la 30 etc.
ceace ar echivala cu un ade-
furi din buzunarul sărăcuții,
că hârtia nouă ar scădea și pe
veche. Pe când bogății și-ar în-
și în creșterea capitalului, economiile să-
celor s'ar reduce la zero, iar
ca lor de toate zilele n'ar mai
a fi plătită în echivalentul de
lata dar, în puține cuvinte, pers-
vele unei emisiuni nelimitate de
monedă. Fenomenul poate fi
servat și acum, căci, trebuie să
ste, Banca Națională continuă a
le, în mod parcimonios și pe mă-
stricteilor nevoi, hârtie monedă.
bine plăta este așa de sensibilă
că se resimte și de această emi-

siune așa zicând normală, care con-
tribue și ea la continua urcare a
preturilor.

Este de ajuns să calculezi toate
consecințele unei asemenea situații
ca să nu mai vorbim de celelalte:
de deprecierea definitivă și iremedia-
bilă a leului, de dezastrul capita-
lurilor din țară, de falimentul rușinos
al Statului și de marile greutăți de
care se leagă introducerea unei noi
monede, cu tot cortegiul ei de pră-
bușiri și de violente sgaduri sociale,
precum s'a întâmplat în alte țări.

Experiența cu inflațiunea a dat
faliment în toate țările, iar în Ger-
mania dezastrul fiind prevăzut, a
luat caracterul unei adevărate esro-
cherii, întruată statul, băncile și chiar
și particularii s'au grăbit să cumpere,
cu hârtia destinată nimicirii, valute
străine, în cantități pe cari nimeni
nu și le-ar putea închipui.

N'am făcut aici decât un istoric
succint al unor fenomene cunoscute
și constatate, fără putință de tăgadă.
Cum este dintr-un posibil să se vor-
bească de inflațiune ca de o soluție,
fie măcar și trecătoare? Fiindcă
dacă soluția e numai momenta, a,
consecințele ei sunt definitive și fără
leat. Care ar fi omul politic capabil
să realizeze punerea în practică a
acestei „soluții”? Cine ar avea
curajul?

Când dar așa stau lucrurile, nu
este care dovadă de o completă
rea credință, de o continuă inducere
în eroare cu voință a publicului,
atunci când se cere, cu stăruință pe
care o vedem, emisiuni noi de mo-
nedă, și se critică ceea ce opun
unei asemenea proceduri în materie
financiară?

Organizarea republicii moldovenești din Ucraina

„Corriere della Serra” publică următoarele
informații din Berlin:

Din Moscova au parvenit unele amănunte
asupra formării republicii moldovenești,
menită să formeze un stat-tampon și un
pol de atracție pentru Basarabia. Organi-
zarea a durat câteva luni dar Clubul, pre-
sedintele consiliului comisarilor poporului
ukrainian, a declarat că acum frontierele
sunt trasate în mod definitiv. Capitala va
fi Ananiev. Proclamarea oficială a republicii
va avea loc în cursul viitoare sesiuni a co-
mitetului central executiv ukrainian. Număr
locuitorilor este de 400 de mii.

NOTE

Arad, 19 Sept.

Astăzi cei mai mari ai literaturii franceze din
prima jumătate a secolului al XVIII-lea, nu se
pare să fi avut pentru muzică acea sensibilitate
pe care mai ușor o poți afla la personajii mai
puțin solenni și falmoși, și chiar mai puțin
interesante. Între aceștia un loc aparte l-
se cuvine lui Gérard de Nerval, delicat și tragicul
scriitor. Pasiunea lui muzicală, care a avut
ocazie să se afirme cu libret de operă etc., nu
trebuie confundată cu vagile aspirații și cu lirismul,
mai mult literar decât muzical, care au fost
proprii lui Lamartine, lui Victor Hugo și chiar
lui Theophile Gautier. Autorul „Silviei” exercită
o adevărată propagandă în favoarea gustului mu-
zical și are merite pozitive pe acest teren: ca
descoperirea lui Liszt-compozitorul, aprecierea
teoriilor Wagneriane și inițiativa unei colecții de
cântec populare cu relative notații muzicale.
Poetului Gérard de Nerval îi lipsi însă cultura
tehnică a muzicii pentru a fi putut exercita o
influență care ar fi putut fi decisivă. În ce pri-
veste teoriile Wagneriane, acestea se potriveau
de minune cu propriile sale convingeri, după
cum se vede dintr-o scrisoare a sa către doctorul
Blanche.

De fapt, Gérard de Nerval a crezut totdeauna
că poezia și muzica ar avea aceeași origină, și
de unele poezii scria astfel: „Eu am aflat în
această timp versurile și melodia, care transcrisă
de cine era în stare s'o facă, reușea perfect
intonată cuvintelor. . . . Sunt convins că fiecare
poet și-ar putea pune ușor pe muzică versurile,
dacă notațiile muzicale i-ar fi familiare.

Astfel el, care la Weimar, l-a auzit pe „Pro-
meteu eliberat”, scriind ziarului său, a fost pri-
mul care i-a făcut pe parisieni să întrevadă va-
loarea de compozitor a lui Francis Liszt, care
pe atunci era considerat în Franța doar ca admi-
rabil virtuoz.

În același timp a auzit pe „Lohengrin”, dirijat
de Liszt, și aceasta a fost prima și ultima dată
când Nerval a putut judeca opera lui Wagner pe
scenă. Despre aceasta face o dare de samă,
scriind în același ziar, cu o comprehensiune, care
avea, temerari profunde și care contrasta cu pre-
ceștiunile ostile ale celor mulți, isbiți și desorien-
tați în fața operelor nobile.

Convenție între Ungaria și Rusia

Budapesta, 18. — Privitor la convenția
încheiată la Berlin pentru rebara relațiilor
diplomatice și economice între Ungaria și
Rusia, convenție care urmează să fie rati-
ficată din partea celor două guverne, se
afirmă din cercurile oficiale ungare, că
Rusia în deratarea de crea relații nor-
male cu statele europene, a invitat Ungaria
pentru restabilirea relațiilor între am-
bele state.

Ungaria a primit această invitație, cu
stă-mai mult cu cât ea are nevoie pentru
refacerea sa de relații normale cu toate
statele în vederea posibilităților de a-și
sporii exportul. Ungaria urmează deci prin
convenția economică cu Rusia să-și asigure
piața rusească care are o importanță deose-
bită pentru Ungaria.

Calendarul și reforma lui

Arad, 19 Septembrie

Se știe, că acum la 1 Octombrie
st. vechiu, bisericile românești greco-
catolice și greco-catolice vor adopta
calendarul gregorian, conform hotărâ-
rilor solene ale marilor ierarhii
competente. M'am gândit că n'ar fi
rău să dau câteva lamuriri cititorilor
„Tribunei Nouă”, arătându-le, în spa-
tial restrâns al unui articol, încredin-
țurile provocate de actualul calendar
și eroarea lui în raport cu cel cat-
olic.

Ei bine! O chestiune foarte grea
la noi este, mai ales în Transilvania
și Bacovina, această problemă a ca-
lendarului sau mai bine zis a dife-
rențelor categorii de cetățeni împășiți
după religie și cari întrebuințează
tot atât de diferite mijloace de so-
citare a zilelor. Sunt săptămâni în-
tregi când sărbătorile se succed zi
după zi și în consecință paralizarea
vieții culturale, administrative, eco-
nomice se produce.

Dacă am lua numai cele două me-
tode calendaristice, zise catolice și or-
todox, astăzi întrebuințate în Româ-
nia, vom putea scoate din apropi-
mă 365 de zile ale anului, 150 de
zile sărbători. Și față de ce: în afară
de 52 de Duminici legale, când orice
activitate trebuia să înceteze, avem
tot pe atâtea sărbători cari cad la
cazului la odată, iar la ortodocși la
la altădată următoare. Așa că atunci
când cauți, nu ști dacă sunt prăvi-
dile sau buruieni administratorilor
publice deschise ori ba, sau dacă in-
cercători orișor ca și ai satelor, lu-
crează ori ba. Am văzut — ca om
nou în aceste părți — spectacolul in-
teressant al unui sat din apropierea
Aradului, în care în unele zile, o
partea a satului, în haine de sărbă-
toare și cu veselie prăznuiau un sfânt,
pe când cealaltă parte, înhamată din
greu la munca pământului și cu ne-
voile casei, umbra pe margina de
drum și cu fruntea s'oborâtă, pare
că temători să nu strice bucuria ce-
lorlalți. Sau tabloul se prezintă cu
părțile inversate.

Dar d'organizarea, produsă în
serviciile statului, cu funcționari de
religii diferite, în școli, justiție și
chiar armată.

De aceea nu trebuie să vedem nici
o greutate sau greșală, în introdu-
cerea calendarului mic și pentru bi-
serică și pentru viața civilă-econo-

mică. Vom avea numai de câștigat,
nimic de pierdut. Să considerăm apoi,
ca acest sistem — calendarul orto-
dodox — are și un viciu de fond, pe
care mi-l propun să-l descopăr aici
publicului cititor.

Calendarul fiind unul din lucrurile cele
mai însemnate în viața civilă a unui stat
organizat, primul rege al Romei, Romulus,
instituie calendarul al cărui prim an fu con-
siderat dela întemeierea Romei, 753 înainte
de Christos. Acest calendar a ordona anului
însă, numai o durată de 10 luni, cu 300
de zile.

Numa Pompiliu al doilea rege al Romei,
a înlocuit anul lui Romulus, printr'un altul
compus din 355 zile cu 12 luni, dar firește
și el prea scurt.

Era multă vreme de când lumea se
plângea de inconvenientele calendarului adop-
tat de Numa, când Iuliu Cezar, care un
secol înainte năstern Mântuitorului, chemă
pe astronomul Sosigenes din Alexandria ca
să refacă calendarul. De ce tocmai un învâ-
țat din Alexandria vă v-ți întreba? Nu
trebuie să uitați că Romanii, și mai ales pe
timpul viteazului Cezar, erau un popor răz-
boinic, de aceea nu prea aveau învâțati:
astronomi, matematici, mecanici și chiar ar-
tiști de talia celor din Grecia și Galia.

Educația Romană nu avea de scop să dea
decât advocați, administratori și soldați.

Înainte de a vedea ce-au făcut Sosigenes
și Cezar, trebuie să spun că anul după care
se calculează calendarul, este numit an solar
sau tropic și este timpul care se scurge între
tracerea soarelui la unul din equinoxuri,
bunăoară la al primăverii și întoarcerea lui
în același punct. Anul tropic (solar) are,
după calculele învățaților, 365 zile, 5 ore,
48 minute, 51 secunde.

Sosigenes deci, și Iuliu Cezar presupu-
seră anul solar (tropic) egal cu 365 de zile
și 6 ore.

Din cauza celor 6 ore în plus, hotărâ-
ră ca la fiecare patru ani, cei trei dinții
fiind de câte 365 zile, al patrulea să fie
de 366 zile, ceea ce revine la de 4 ori 365
zile, 6 ore.

Cei trei dinți fură chemați ani comuni.
Ziua intercalată fu adăugată la luna Fe-
bruarie, care la fiecare patru ani, are o zi
mai mult. Din pricina aceasta anul al pa-
trulea fu numit bis-sextus de unde a venit
numele de bisextil, care i-a fost dat mai
târziu.

De unde provine această numire? Ro-
manii, numarau cu totul altfel decât noi zi-
lele lunilor lor. Numeau calendele ziua dinții
a fiecărei luni; numes ziua a șasea în Mar-
tie, Mai, Iulie, Octombrie, și a cincea zi în
lunile celelalte; și ideo era o aptă zi după
noua. Zilele intermediare le socoti an după
distanța dintre ele și cele trei epoci cari le
urmas. Așa 1 Ianuarie era calendele, 2
Ianuarie era a patra zi înainte de nouă,
etc.

Ziua intercalată, adăugată la anul al pa-
trulea, fu numită bi — sexto — calendar,
fiindcă fu pusă după 24 Februarie.

C. SANDU ALDEA: LA GOANĂ

Sania noastră intră cu un vesel sunet de
clopotel în curtea moșiei Baldoveneșca.
Boerul Gavrilas ne ieși înainte în pridvorul
curelor. Eram cei dinții. Dar după un sfert
de clas o albă sanie sosi cu doctorul plaișii
și cu comandantul companiei de jandarmi
rurali. Și, în mai puțin de jumătate de clas,
după aceea, sosită toți vânătorii: vreo
cincisorezece la număr. După ce ne mai
desghetăram, care cu câte un ceai cu rom,
care cu câte-o țuică fiartă, pornirăm la pă-
dure, în patru sanii mari trase de boi.
Soarele începuse a lăsa și zăpada stăcea
de-ți lăsa vederile. Vânătorii erau v-seli:
glumeau și spuneau minciuni. Și linistea
nemărginitei mări albe de zăpadă se cu-
tremura din timp în timp de hohote de răs-
răsun-tor.

Când am ajuns la pădure, gonașii ne
așteptau. Eram acolo oameni de toate vâr-
stele, până și copii de școală. Boerul Gavri-
las îi întreabă foarte serios:

— Ați legat bine lupii, mă?

— Legat, boerule! — răspuseră câțiva
dintre gonași.

Se făcu apoi repede planul de goană:

gonașii trebuiau să înceapă a lăsa deli poala
pădurii și să urce domol spre miazănoapte,
bătând pădurea din două părți, unite între
ele într'un unghi. Noi, vânătorii, trebuia
să urcăm la miazănoapte și ajunși la mar-
gina pădurii, să ne așinem cu fața la răs-
ar și miazăzi, pe două linii perpendiculare.
După ce am luat toți cunoștință de acest
plan, am puses spre locurile noastre. După
mai bine de-un ceas de umblat, am început
a ne rupe câte unul și a ne așeza fiecare
unde credem mai nimerit.

Eu rămăsei lângă un stejar bătrân, între
comandantul de jandarmi și un proprietar,
departat și de unul și de altul ca de o sută
de pași.

Pândiam...

Pădurea era cufundată într-o adâncă li-
nistie. Lumina soarelui cădea aurie printre
copacii desfrunziți, pe ale căror crăci se ză-
reau ici-colo bulgărași de zăpadă, ce semă-
nau din departare cu niște fantastice flori
de cloțotii. O frunză galbenă de cer, pe
care se risipe o trambă de lumină, părea
un fluture de aur, adormit acolo și prins
de iarnă. În crengile și crenguțele copacilor

stău în văzduh linii negre, drepte, strâmbe,
frânte, care se îndesau în depărtare. Se im-
părtăiau în bolți ce uminau ochii.

Era liniște...

O liniște, de părea că făcuse orice viață
pe pământ. Auziam cum imi vălăia sângele
în urechi.

Ridicam cocoșul puștii și stam rezemat
de stejar.

Încep încet năvăl cu suflul pândii. Mi se
părea că liniștea ce mă învăluia a fost dela
începutul lumii așa, dar eu n'am putut-o
simți. Părea că mă deșteptasem dintr'un lung
vis urât și abia atunci începeam a trăi cu
adevărul...

Un sunet de corn răscoli adâncurile pă-
durii: se începuse goana.

Atunci avui un simțământ foarte ciudat.
Mi se părea că fiara, o fiară oarecare, cu
blană și cu dinți, va izbucni în curând din
pădure și se va repezi înspre mine. Mă va
privi o clipă-două și se va năpusti la goană,
lovindu-mă, zăducindu-mă într-o atingere
bruscă, lăsându-mi în oase un fior de
ghiață...

O pușcă bubni la dreapta mea. Apoi alta,
apoi alte două. Pădurea răzbuia până în
departare. Apoi se făcu liniște.

Mă uitai la vecinul meu din dreapta: el
fuma foarte liniștit, tinându-și pușca la sub-
țioară. Mă uitai și la cel din stânga: acesta
încrămășea ca un stâlp de piatră, cu pușca

deacurmezișul trupului, cu ochii țintă în
pădure.

Cinci puști bubuiră, una după alta, și
mult mai aproape de mine ca cele dinții.
Apoi, după ce se făcu liniște, un glas de
om imi izbi auzul. Un glas slab, îndepărtat
nedeslușit. Nu știai deca acel glas chiamă,
plănge sau chiule. Întore pe rând capul înspre
vecinii mei, spre a vedea de mi fac vreun
semn precum că au auzit și ei acest glas.
Nimic! Mai aștept și iar aud acel glas: de
astădată puțin mai bine. Dar nu știam încă
de unde vine: întâia oară mi se păru că
vine din fața mea; a doua oară că răzbate
de sub pământ, de undeva de foarte
departe.

Și iar mai așteptai... Acum auzii mai multe
glasuri deodată. Erau gonașii. Departarea le
slăbia glasurile, dar puteai înțelege bine
hăutul lor. Și din minută în minută chioțele
lor se auziau mai deslușit. Pădurea le purta
prin adâncurile ei, le înălța pe valuri de
aer, le trimetea până la noi, repetate, în-
multe, necurmate. O lume întreagă părea
deșteptată — deodată dintr'un somn vâraj, o
lume care sărbătorea prin chioțele ei acra-
ta învins în strălucirea albă a acelei Duminici
de iarnă.

Puștile trozniau din ce în ce mai des, din
ce în ce mai aproape de mine. Un iepure
răsări deodată din tainele pădurii și veni
drept în fața mea. Il ochii, dar când să apas

Generalul Berthelot la Arad

Arad, 19 Septembrie

dimineața Aradul va avea deo-
noare de a primi vizita ilustru-
general Berthelot, căruia România
dăruiește atâta pentru marea sa
la victoria dreptului care a
regirea neamului.

Generalul Berthelot în
noastră, sub țărâna căreia s'au
în inimile românești cu ale eroilor
noștri Aliați, este o perma-
sărbătoare pentru noi români,
gât mai mult este cuvânt de
emoiune pentru aradani faptul
săle sol al Franței vine să adu-
compatrioților săi viguroșilor

tărâni de pe frontiera de vest grăni-
cerii falnici ai românismului.

Avem adăncă mulțumire să consta-
tăm interesul mereu crescând al mari-
lor noștri prieteni pentru țara noastră:
la câteva zile după amiralul Beatty
a adus prinosul său de omagii la mor-
mântului lui Avram Iancu, generalul
Berthelot vine să cerceteze viața sate-
lor noastre.

Toată lumea va veni să salute pe
marele general francez care, precum a
declarat, se mândrește cu a doua sa
patrie: România.

Al. Constantinescu despre raporturile României cu Statele streine

gându-se din streinătate, d. ministru
Constantinescu a fost rugat de un re-
„Universului“ să-i comunice im-
d-sale asupra atitudinii pe care
să o ia față de chestiu-
Basarabiei.

ministru al agriculturii, care în tre-
prin Roma a petrecut câteva ceasuri
Mussolini, a declarat.

*fost transate și cari niciodată n'au putut
influența masele luând proporțiile pe care
au vrut să i le atribuie interesați.*

*„Vocea sângelui nu se poate desmînți
niciodată și dragostea dintre două țări
surori, nu poate fi precupetită în talgerele
balanțelor de câmbiuri“.*

Tot d. ministru Al. Constantinescu fiind
întrebat în privința unor amestecuri streine
în politica noastră internă la cari a făcut
aluzie printr'un interviu publicat de
„Neue Freie Presse“ a ținut să adauge ur-
matoarele precizări:

— „Chestiunile interne ale României
nu pot privi decât pe Români. Strei-
nătatea sa nu se intereseze decât de
chestiunile obiective și să lase fiecăru
stat să-și aranjeze treburile sale din-
lăuntru așa după cum crede el de cu-
viință și așa cum îi dictează interesele
sale naționale“.

Aranjamentul dintre România și Belgia

Bruxelles, 18. — Intre guvernul român
guvernul belgian a intervenit un aranja-
ment pentru plata cupoanelor rentei româ-
ne, definite de belgieni.

Guvernul român se angajează să plătească
toate cupoanele întârziate ale acestor titluri
și să ramburseze pe cele amortizate. Dease-
menea guvernul român va stampila titlurile
dobândite dela 16 August 1916 până la
armistițiu. Va plăti de acum cupoanele în
reștață.

Plata titlurilor amortizate, din această
ultimă categorie va avea loc mai târziu după
stabilirea modalității. Stampilarea se va
efectua de către legațiunea română din
Bruxelles.

Formalitățile vor fi duse în curând la
cunoștință celor interesați de către legațiu-
nea română.

INFORMAȚIUNI

Membrii guvernului la Arad

Arad, 19 Sept.

Dimineața dimineața vor sosi în
Arad d. general Văitoianu, prim-mi-
nistru ad interim și ministru de comuni-
cații; dr. C. Angheliescu, ministru al
culturii publice, și Al. Lapedatu mi-
nistru al cultelor și artelor.

Luni dimineața, la orele 7, va sosi
la Arad generalul Berthelot, în-
vitat de d. ministru Al. Constantinescu
subsecretar de stat Cipăianu.

Autoritățile și publicul aradan pre-
sentează ilustrului oaspe și însoțitorilor
o primire caldă și entusiastă.

Din gara Arad, oaspeții se vor duce
la Nădab, unde vor lua parte la inaugu-
rea școlii construite de curând.

Acolo se va da un banchet în onoarea
generalului, care va pleca apoi
pe drumul spre Hăgeș.

Personale

În vederea inaugurării școlii „General
Văitoianu“ din Nădab, solemnitate care va
avea loc Luni la 22 Sept. a sosit ieri în
localitate — venind dela București — d. noul
locat Cristian Tomulescu, deputat de
Arad.

— După cum a binevoit să ne spună
un om care se afla în circumstanțe care l-a ales,
pentru a lua contact cu populația.

O delegație a Sfatului Negustoresc la d. mi- nistru Văitoianu

Affirm că Dimineața 21 Septembrie a. c. o
delegație a Sfatului Negustoresc, compusă
din 20 de persoane, sub conducerea dlui
d. Nădab, prezintă d. ministru Al. Constantinescu
la Arad, pentru a-i prezenta un memoriu în
privința centralei telefonice din localitate, ce-
rind totodată dlui ministru, limpezirea în
chestia regională CFR, care în momentul
de față, din cauza serviciilor împărțite în
două orașe — Arad și Timișoara — negu-
stăria locală, întâmpină mari dificultăți, în
special în privința urgentă. Ambele aceste chestiuni
sunt de o importanță capitală pentru o-
rașul nostru, socotim, că delegația, va găsi
destule cuvinte, pentru a convinge pe d. mi-
nistru Văitoianu, a aproba cele ce va cere.

Din județ Inecată

În ziua de 14 Septembrie a. c. femeia
Floarea Sărb, din Comuna Otlaca, s'a înne-
cat într-o fântână din Curtea Casei. Caro-
se cercetează de jand. Plut. Balțatu Vasile
șeful postului.

Furt

În noaptea de 14—15 Septembrie indivizii
necunoscuți au furat un stup cu albine dela
locuitorul Tot Andrei din comuna Varias.
Cazul se cercetează de jand. Plut. Stupar
Nicolae, șeful postului jand. Varias.

Nenorocire

În ziua de 17 Septembrie a. c. tânărul
Anghel Stefan din comuna Sântana, fiind
călare pe un cal, s'a speriat calul și a călcat
în picioare pe locuitorul Raiu Olif în etate
de 76 ani tot din aceea comuna; răniindu-
l așa de rău că în ziua de 18 Septembrie a.
c. a încetat din viață.

Cazul se cercetează de jand. Plut. Tăteu
Ion șeful postului jand. Sântana.

Înlocuirea monetei de hârtie de unul și doi lei

Până în prezent ministerul finanțelor a
primit o cantitate de 180 milioane lei
monetă metalică de unul și doi lei.

Comandă fabricelor de monetărie din
Franța și Belgia, întreaga această cantitate
a fost pusă la dispoziția publicului prin
administratiile financiare din țară.

Cum noii transporturi de monetă au fost
anunțate, ministerul de finanțe a luat dis-
poziția să înceapă retragerea din circulație
a întregii cantități de monetă hârtie de
unul și doi lei.

În acest scop, populația trebuie să se
prezinte pentru schimb administratiilor fi-
nanciare și percepțiilor fiscale în timpul cel
mai scurt.

Din informațiunile primite de minister,
se crede că până la începutul anului viitor,
ne vom găsi în posesia întregii cantități
de 400 milioane lei în monetă metalică.

Politehnica din Timișoara își clădește un nou cămin

Actualul cămin al școlii Politehnice din
localitate n'a corespuns niciodată scopului,
nici prin locul unde e plasat, nici, mai
ales, prin aranjamentul intern. Ideea de a
se clădi un cămin cu totul nou se apropie,
acum, de realizarea de mult planuită. S'a
publicat un concurs, la care, în curând, vor
răspunde mai mulți ofertanți. Pentru clă-
direa acestui cămin sunt prevăzute, la mi-
nisterul lucrărilor publice, 8 milioane lei.
Această sumă, însă, fiind insuficientă, nu se
va clădi, deocamdată, decât jumătate de
cămin, cealaltă urmând să se clădească
atunci, când ministerul va completa suma
de mai sus la 20 milioane lei.

Căminul, construit în conformitate cu
cele mai moderne necesități, se va clădi în
vecinătatea noului pavilion al școlii Poli-
technice.

Proces de spionaj

Înainte consiliului de război, din Bucu-
rești au loc debaterile procesului fostului
ministru ucrainian Gassenko și al complici-
lor Didușok și Cruglikov, acuzați de spio-
naj în timp de pace. Gassenko este dispărut
iar dintre ceilalți numai Didușok se află în
stare de arest.

În ședința precedentă s'a terminat cu
ascultarea martorilor, dintre cari cel mai
interesant a fost dl general Nicolescu grație
unei declarațiuni din cari rețea că într-o
bună zi Gassenko a venit la d. sa însoțit
de dl Sever Bocu și i-a spus că este în măsură
să dea pe față o întreagă organizație de
spionaj sovietic în România, org nizație în
care ar fi amestecați și doi generali. Aface-
rea n'a căpătat atunci nici o urmărire, rămă-
nând ca mai târziu Gassenko să aducă
amănunte.

După această declarațiune și în urma
constatării că dl Victor Antonescu, fos am-
basador la Paris, nu s'a prezentat ca martor
în fața consiliului — deși fusese citat cu
mandat de aducere, — președintele a dat
cuvântul dlui locot. Banu, comisar regal,
care a dezvoltat acuzarea, arătând că Di-
dușok a intrat în țară cu un pașaport fals
pe numele de dr. Kubler, dându-se drept
agent de comerț al unei firme din Berlin.
În țară Didușok a lucrat în colaborare cu
Gassenkov și Cruglikov.

În ședința de azi au urmat pledoariile
avocaților, cari au izistat asupra lipsei d-
dovezi, fără de care nu se poate cere con-
damnarea pentru un dilect precis. Sunt nu-
mai prezumțiuni și exagerări întrucât
„plesele“ găsite la Didușok sunt tipărituri
ce se pot găsi și cumpăra de către ori
cine pe față. Apărătorii au conchis la achit-
tare.

La ora 1 consiliul a adus sentința prin
care condamnat la 1 an închisoare pe Vasile
Didușok prezent în instanță; iar în contu-
macie la câte 5 ani închisoare pe contele
Gassenko fost ministru al Ucrainei cât și
pe d-nii Kuntze, Paul Kosmehl și Heinrich
Fischer.

Disciplina forțelor fasciste

D-l Mussolini a adresat o scrisoare direc-
toratului partidului fascist, în care constată
că manifestările care au urmat după asasi-
nătul lui Casalini, arată națiuni întregi, mă-
reția și disciplina forțelor fasciste. Invită să
se amâne întrunirile fasciste fixate la 21
Sept. și să se prepare numai întrunirile din
provincie pentru aniversarea „marșului a-
săpră Romei“.

Din cercurile preoțimiei

Asociația Clerului „A. Șaguna“

— Impresii dela Adunarea Generală a Secției Arad —

După ce în gazetă se făcuse pomenire
săptămăna trecută despre un „congres al
preoților“ în Arad, dar fiindcă nu s'a reve-
nit, după cum s'a promis, o fac eu, dând
câteva date precise asupra celor petrecute în
adunarea generală de ast an a preoților din
dieceza Aradului.

Impresia cea dintâi, care ne-a surprins
atât de plăcut pe toți frații, este că, în sânul
Asociației noastre se muncește cu zor și
sistematic pentru binele și fericirea popo-
lului românesc condus ca și în trecut — de
preoții spre se „pășunea cea bună“, care
este mântuirea sufletelor.

Mai întâi în biserica catedrală după Sfta
Liturgie în sobor — și Tedeum, a cuvân-
tat blajin despre „chemarea preotului“ pr.
Tr. Cibian.

Discursul de deschidere al președintelui
prot. Georgia a arătat importanța „Asociației
Clerului“, chemând la muncă pe toți frații
preoți.

Rapoartele secretarului și casierului au fost
date unor comisii spre cenzurare.

Au fost binevenite și potrivit apreciate
cele două conferințe cetice, cea dintâi de
protoiereu Givulescu din Radna: „O revendi-
care justă“ în care propune înființarea din
postea statului român a unui „fond religios“,
pe seama bisericii dominante. Pentru aceasta
ar fi legală secularizarea enormelor averi
catolice de proveniență românească. Biserica
românească s'a jertfit pe sine prin secularizarea
avertilor sale în anul 1864.

Deci statul nostru ar face cel mai no-
bil gest pentru „mama sa“ care este
biserica ortodoxă, dând ascultare acestei
juste revendicări.

A doua conferință de actualitate „Cate-
hizarea în școlile primare“ a pr. N. Crăsmariu
deosemena a făcut o bună impresie,
ridicând chestiuni actuale și de inter-
es pentru preoție — care are și datorita
„magisteriului“, adevă de a învăța nu numai
poporul în biserică, ci și odraslele neamului
în școală.

Au luat cuvântul prot. Dr. Gh. Ciuhandu
și d. Tudor Popescu, secretarul „Societății
femeilor ort. române“ în București, cari au
amintit în cuvinte digne dreptele cereri ale
bisericii dominante și a preoției sale. Atât

doamniile lor, cât și alți oratori au dovedit
munca asiduă, dezvoltată de preoțimea noastră
pentru neam, țară și lege și au cerut ca și
situația materială a preoției să fie îmbună-
tătită cel puțin în viitor. Iar aceasta s'ar
putea face cu atât mai ușor din cele 20
miliarde de care dispune catolicismul în
România pe pielea bietului preot valach, fost
iobag. Nu desconsiderare, ci multă venerație
merită urmașii acestei preoții, care precum
în trecut, așa și azi sunt stâlpii necălțiti
al țării.

Raportul secretarului dr. I. Felea a fost
oglindea fidelă a activității preoției, desvol-
tată de jos în cercurile religioase, în despăr-
tăminte, până sus la S-ția Arad pe
răstimpul celor doi ani. Au fost pomeniți
cu laudă preoții cei harnici. Cei cari n'au
făcut nimic pentru „Asociația Clerului“, s'a
fi luat parte măcar la această adunare, unde
ar fi auzit și văzut că se muncește atât
pentru prestigiul preoției cât și pentru
ameliorarea stării sale materiale. Aviz fra-
ților, cari stau totdeauna acasă „în bârlog“.
Înzădar cer numai de acolo mărirea lefurilor,
fără să dovedească interes pentru maifesta-
țiile preoției. Scuze nu au pentru că dacă
bieții preoți din parțile Halmagiului s'au
afirmat prin activitatea lor, apoi frații din
Banat, oare de ce n-ar putea face măcar
atât ca ceilalți?!

Adunarea a votat apoi o moțiune de pro-
testare împotriva proiectatului Concordat cu
Vaticanul, și în care se spune că el nu este
pe voia credincioșilor și a căpeteniilor bise-
ricii dominante.

Atât conferențarii cât și secretarul Secției
pr. dr. I. Felea din Pecica, au fost pomeniți
cu laudă pentru munca și zelul depus în
interesul preoției și pentru „Asociația
Clerului“.

N'ar strica dacă în viitor s'ar prezenta
în adunarea gen. toți frații nu ca acum
când din 314 membrii abia au luat parte
vr'o sută. — Deci în viitor să ne strângem
rândurile! Căci precum pierirea, așa și măn-
tuirea noastră ne poate veni numai dela
noi și prin noi înșine. Cumcă și în privința
această spun purul adevăr, frații preoți se
vor convinge cetind rev. „Crucea“ nrul cel
mai nou 10—11.

Pr. Verax.

Cum sunt întâmpinați prelații maghiari în Banat

— Ungurii și șvabii folosesc tricolorul maghiar și uni-
formele austriace. — Vinovații, 55 la număr, au fost
dați în judecata consiliului de război din Timișoara. —

Autoritățile din Timișoara au înaintat
comandamentului diviziei, un număr de 55
șvabi din com. Besenova Nouă, îmbrăcați
în uniforma fostei armate austro-ungare,
cari s'au făcut vinovați de a fi întâmpinați,
cu tricolorul maghiar în ziua de 15 Sep-
tembrie, pe monseniorul Apostolic Pacha,
cu prilejul vizitei făcute în acea comună.

Vinovații au defilat în fața monseniorului
Pacha îmbrăcați în uniforme de artilerie și
cu săbii de-ale fostei armate austro-un-
gare.

De altfel faptul acesta s'a mai repetat și
cu prilejul vizitei canonic.

Asa, reprezentantul celui mai inversunat
iredentism în comuna Buziaș și Ciocova a
fost primit de populația minoritară șvabă și
maghiară cu aceeași cocrdă maghiară.

Vinovații vor fi dați judecării consiliului
de război al diviziei locale. H. P.

Lucrările Ligei Națiunilor

Comisiunea treia studiază proiectul Beneș. — Cooperarea
intelectuală. — O federație internațională de ajutor mutual.

GENEVA, 18. — Comitetul de 12 a con-
tinuat ieri discuția relativă la proiectul d-lui
Beneș. Comisiunea s'a ocupat cu art. 8,
care tratează acordurile particulare. Se
pare că nici un delegat nu și-a exprimat in-
grijorarea în această privință după cum
s'a întâmplat în ședința publică. Se crede că
dificultățile vor fi aplatate în curând
asa cum au fost aplatate dificultățile ce
s'au ivit cu prilejul discuției chestiunii sanc-
țiunilor.

GENEVA, 18. — D. Beneș a declarat că
textul discuției în subcomisiunea, care se
ocupă cu chestiunea sancțiunilor și a ar-
bitrajului, așa cum a fost redat de unele
agenții străine e lipsit de autenticitate.
Orice comunicare neoficială, înainte de ter-
minarea lucrărilor trebuie să fie considerată
ca inexactă.

Cooperarea intelectuală

GENEVA, 18. — A doua comisiune a
reluat discuția chestiunii cooperării inte-
lectuale și ofertei făcute de Franța de-a
înființa, un institut internațional. Oferta
franceză a fost îndeosebi sprijinită de
câte reprezentanții statelor sudamericane.
D. Bonnet a răspuns din nou diferitelor
obiecțiuni ce s'au ridicat în contra ofertei
franceze. D. Bonnet a constatat că din
punct de vedere juridic institutul va avea
caracterul de persoană morală. Franța ad-
mite ca societatea Națiunilor să dirijeze acest
institut și să controleze finanțele, așa
că acest organ va avea un caracter inter-
național. Ar fi de dorit ca și celelalte gu-
verne să ia aceiași inițiativă. Discuția s'a ter-
minat și comitetul va elabora un text de
rezoluție, pe care-l va supune adunării.

Ajutorul mutual inter- național

Comisiunea a cincea pentru chestiu-
nile sociale și umanitare a examinat —
sub președinția d-lui Zahle (Dane-
marca) chestiunea fondării unei fede-
rațiuni internaționale pentru ajutor
mutual, destinată să vie în ajutorul po-
pulațiilor sinistrate.

Comisiunea a șasea pentru chestiu-
nile politice sub președinția d-lui
Enckell (Finlanda) a aprobat raportul
privitor la administrația teritoriilor
aflate sub mandat.

Controlul fabricațiunii de arme

Comisiunea însărcinată cu examinarea
chestiunii controlului asupra fabricării par-
ticulare de arme a adoptat o rezoluție ce
va fi supusă Adunării și prin care se
invită comisia temporară mixtă ca să ela-
boreze un proiect de convenție interna-
țională destingit, să servească de bază în dis-
cuțiile eventualei conferințe internaționale. Se
propune de asemenea ca Adunarea Soc.
Națiunilor să studieze oportunitatea de a
invita guvernul Statelor-Unite să trimeată
un reprezentant care va colabora cu Comi-
siunea temporară mixtă.

Sub-comisiunea a mai luat și hotărârea să
ceară Adunării ca să însărcineze Comisiu-
nea temporară mixtă sau orice altă comi-
siune numită de Consiliu cu pregătirea
unui raport asupra chestiunii siguranței și
reducerii armamentelor a elaborat un text
care face în prezent obiectul deliberărilor.

